

Dhr. R. Van der Stelt

Geertruidenberg, 7 juni 2018

Kenmerk : 2018.081
Onderwerp : Beoordeling verplaatsing en herbestemming Vlaamse Schuur
Langendijksestraat 7 te Rucphen (gemeente Rucphen)

Geachte heer Van der Stelt,

Op 18 mei 2018 heeft u het Monumentenhuis Brabant verzocht een plan voor de verplaatsing van een Vlaamse schuur en de herbestemming daarvan tot woning aan de Langendijksestraat 7 te Rucphen te beoordelen. Graag hebben wij aan uw verzoek voldaan. Hieronder treft u onze bevindingen aan.

Vraagstelling

Het voorgelegde schetsplan voorziet in het verplaatsen van de Vlaamse schuur, dat onderdeel is van een historisch boerderijcomplex. Het plan omvat vervolgens een herbestemming van de Vlaamse schuur tot woning. Door Architectdirect.nl is een schetsontwerp gemaakt voor de herbestemming tot woning van de Vlaamse schuur. Daarnaast is door Van Dun Advies B.V. een schetsontwerp gemaakt voor de landschappelijke inpassing van de Vlaamse schuur op de nieuwe voorgestelde locatie. Monumentenhuis Brabant is gevraagd uit oogpunt van cultuurhistorie het voorgelegde schetsplan voor de verplaatsing en herbestemming van de Vlaamse schuur, alsook de landschappelijke inpassing te beoordelen. Deze brief gaat in op eerstgenoemde ontwikkeling. Over de landschappelijke inpassing volgt een afzonderlijke beoordeling.

Voor het advies heb ik de volgende documenten beoordeeld:

- E. de Rooij, Redengevende omschrijving langdsdeelschuur Langendijksestraat 7 te Rucphen d.d. 8 april 2015;
- Architectdirect.nl, Tekeningen BT 00, BT 01, BT 02, BT 09, BT 10, BT 11, BT 12, BT 13, BT 20, BT 23, BT 70, BT 100, BT 101 d.d. 26 april 2018.

Cultuurhistorische waarde Vlaamse schuur

In 2015 is door drs. Elke de Rooij een redengevende omschrijving opgesteld van de Vlaamse schuur met cultuurhistorische waardestelling om de cultuurhistorische waarden te bepalen van voornoemde Vlaamse schuur. Daaruit komt naar voren dat de Vlaamse schuur het oudste onderdeel is van het huidige boerderijcomplex. De oorspronkelijke boerderij is eind 19de eeuw afgebroken, waarna verder naar het oosten de huidige boerderij is gebouwd. De Vlaamse

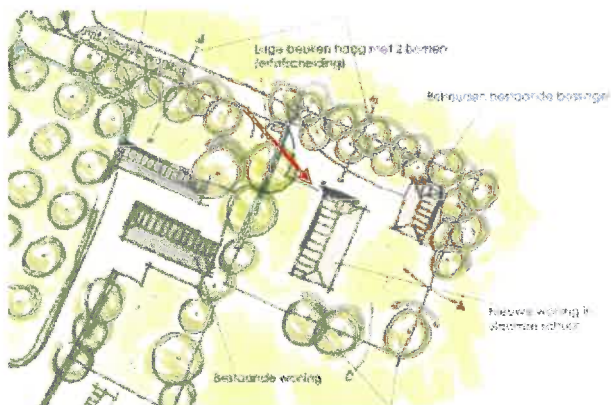
schuur bevindt zich nu ten westen van de huidige boerderij en als enige onderdeel van het complex op zijn oorspronkelijke locatie. Andere opstallen zijn inmiddels verdwenen of hebben plaatsgemaakt voor nieuwe. Uit de waardering blijkt dat de schuur, behalve vanwege de algemene cultuurhistorische waarden, in het bijzonder van belang is vanwege de gaafheid van de interne constructie (gebinten en spanten), hoofdvorm en indeling en vanwege de situationele en ensemblewaarden als oudste deel van het historische boerderijcomplex. Met betrekking tot de gevels wordt gesteld dat deze met het plaatsen van de aanbouw fors zijn gewijzigd, maar dat deze ingreep ongedaan gemaakt kan worden.

Links: huidige boerderijcomplex met Vlaamse schuur (rode pijl). Rechts: Kadastraal Minuutplan 1811-1832 met Vlaamse schuur (rode pijl).

Schetsplan verplaatsing en herbestemming Vlaamse schuur

Het voorgelegde plan voorziet in de verplaatsing van de schuur van de westzijde van de boerderij naar de oostzijde van de boerderij. Daarbij wordt de interne constructie van de schuur gedemonteerd en weer opgebouwd. De bestaande buitenschil van de schuur wordt in het plan afgebroken en vervangen door nieuwe gevelbekleding. Het dak wordt met riet gedekt. De huidige, op de beoogde nieuwe locatie aanwezige, moderne opstallen zullen worden afgebroken. In de Vlaamse schuur zal een woning worden gerealiseerd.

Beoogde nieuwe locatie van de Vlaamse schuur.

Beoordeling

In beginsel is het verplaatsen van historische Vlaamse schuren uit oogpunt van cultuurhistorie niet wenselijk. In dit geval is de schuur het oudste onderdeel van het complex en tevens het enige gebouw dat zich nog op de oorspronkelijke locatie bevindt. Het is dan ook wenselijk eerst te onderzoeken of de gewenste functiewijziging realiseerbaar is met behoud van de schuur in situ. Het verplaatsen van schuren is, met het oog op behoud, echter niet ongebruikelijk en is in het verleden in Noord-Brabant vaker voorgekomen. Vaak zijn de schuren gedemonteerd en op een ander erf weer opgebouwd. In dit geval blijft de schuur in wezen onderdeel uitmaken van hetzelfde boerderijcomplex. Wanneer het behoud en het voortbestaan van de schuur in het geding is, is het verplaatsen van de schuur dan ook in principe voorstelbaar. Daarbij moet wel in acht worden genomen dat de situationele waarden merendeels verloren gaan.

Indeling en plattegrond

De woning in de schuur zal gaan bestaan uit drie niveaus: begane grond, eerste verdieping en tweede verdieping (zolder/bergruimte).

Op de begane grond worden verschillende nieuwe scheidingswanden aangebracht om leefruimten te creëren. Daar is ten behoeve van de nieuwe functie geen bezwaar tegen. De gebinten worden daarbij vrijgehouden van de nieuwe binnenwanden, waardoor de historische constructie beleefbaar blijft. De voormalige langsdeel blijft voor het grootste deel de open structuur houden. Alleen aan de zijde met de (vermoedelijke) hal en trap wordt van de langsdeel gescheiden door middel van een glazen tussenwand. Hierdoor blijft de visuele relatie tussen de deeldeuren aan beide zijden beleefbaar.

Op de eerste verdieping worden meerdere slaapkamers en een badkamer gerealiseerd. Hiertegen is ten behoeve van het nieuwe gebruik geen bezwaar. De verdiepingsvloer komt echter op ongeveer 2/3 hoogte van de gebinten te liggen. Dit vraagt om zorgvuldigheid bij de wijze van aansluiting van de nieuwe vloer en de gebintstijlen.

Uit de tekening valt op te maken dat de gebintbalken worden doorgezaagd ten behoeve van de doorlopende gang op de verdieping. Dit is uit oogpunt van cultuurhistorie niet wenselijk. De gaaf bewaard gebleven interne constructie is een van de meest waardevolle onderdelen van de schuur. Het behoud van deze constructie als geheel dient dan ook als uitgangspunt genomen te worden. Uit de tekeningen wordt verder niet geheel duidelijk in hoeverre de spanten intact blijven en hoe wordt omgegaan met de overige onderdelen van de kap (gordingen, sporen) in relatie tot bijvoorbeeld isolatie. Dit zijn aandachtspunten die een zorgvuldige uitwerking vragen. Het verdient de aanbeveling nog eens nadere aandacht te besteden aan een mogelijke indeling, waarbij de gebintconstructie en kapconstructie volledig behouden kunnen blijven.

Gevels

De gevels worden geheel opnieuw opgetrokken uit horizontale, zwarte houten delen. In wezen kan gekozen worden voor twee benaderingswijzen, die beiden te rechtvaardigen zijn in dit geval: historiserend/reconstrueren of eigentijds. In het voorgelegde plan wordt gekozen voor

een eigentijdse vormgeving. In de gevels en het dakvlak worden verschillende gevelopeningen voorgesteld ten behoeve van daglicht. De kleine vensteropeningen in de gevels worden allen bedekt met hout, vermoedelijk in de vorm van lamellen, zodat zij wegvallen in het gevelbeeld. Verder wordt één kopgevel geheel opengewerkt ten behoeve van een inpandige veranda met daarachter twee grote glazen puien en komt er een glazen pui in een van de langgevels. Met betrekking tot het eerste Omdat het nieuwe gevels betreft, zijn de voorgestelde gevelopeningen voorstelbaar. Maar omdat de schuur in de nieuwe situatie met de nokas haaks op de Posthoorn/Langendijksestraat komt te staan, is het wenselijk deze zijde een gesloten karakter te laten houden zoals karakteristiek is voor een agrarische schuur. In het ontwerp is dit bij één van de kopgevels het geval. Vermoedelijk is dit de gevel die aan de straatzijde zichtbaar zou zijn, maar dit is op basis van de tekeningen niet met zekerheid vast te stellen.

Het aantal dakvensters zou, om het karakter van een schuur te behouden, tot een minimum beperkt moeten blijven. Er is nu sprake van 9 dakvensters, waarvan 2 in het linker dakvlak, 6 in het rechterdakvlak en 1 in het wolfseind. De dakvensters ogen op de tekening nogal fors, hoewel er geen afmetingen vermeld zijn. Bij agrarische bebouwing wordt doorgaans geadviseerd de Velux Classico toe te passen (79 x 118 cm). Met betrekking tot de slaapkamers op de verdieping is de wens voor daglichttoetreding uiteraard begrijpelijk. Dakvensters hebben echter een hoge lichtopbrengst. Het nu voorgestelde aantal oogt nogal hoog ten opzichte van de ruimten daaronder. Ook is het van belang de dakvensters indien mogelijk tussen de daksporen te plaatsen. Voor de dakvensters in het linker dakvlak geldt dezelfde afweging in relatie tot de noodzakelijkheid. Op de begane grond worden reeds een grote glazen pui en 4 kleinere vensters voorgesteld. Dit heeft echter alleen betrekking op het beeld als agrarische schuur en geen directe invloed op de cultuurhistorische waarde.

Conclusie

In beginsel is verplaatsing van cultuurhistorisch waardevolle schuren niet wenselijk. Met het oog op behoud kan het echter voorstelbaar en/of noodzakelijk zijn een schuur te verplaatsen. Daarbij is het wenselijk het typische gesloten karakter van een Vlaamse schuur zichtbaar te houden en de typologie van een Vlaamse schuur herkenbaar te houden. De zijlansdeel wordt in het ontwerp zichtbaarder en herkenbaarder dan nu het geval is. Het dak wordt met riet gedekt en de gevels krijgen een houten gevelbekleding in eigentijdse vormgeving. Qua typologie en hoofdvorm blijft het herkenbaar als Vlaamse schuur. Uit oogpunt van cultuurhistorie zijn op het huidige ontwerp echter enkele aanmerkingen te maken. Zo dient behoud van de gehele gebintconstructie uitgangspunt te zijn bij het ontwerp om ook de verplaatsing te kunnen rechtvaardigen. De constructie is één van de belangrijkste cultuurhistorische waarden van de schuur die na verplaatsing nog zou resteren. Met betrekking tot daglichttoetreding is het algemeen aan te bevelen het aantal gevelopeningen en het formaat daarvan zo beperkt mogelijk te houden. Het verdient aanbeveling een partij in de arm te nemen met ervaring in de herbestemming van historische agrarische bebouwing.

Monumentenhuis Brabant b.v.

Adres Markt 9 4931 BR Geertruidenberg telefoon 0162-511833 fax 0162-510788 e-mail info@monumentenhuisbrabant.nl Rabobank NL29 RABO 01430.60.856

Met vriendelijke groet,

M.A.G. de Jong, MA
Monumentenhuis Brabant